

RIGSPOLITIET

POLITI

**Indsats vedrørende chikane, trusler og vold mod
ansatte i politi og anklagemyndighed**

Rapport udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat med repræsentanter fra Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Politiforbundet og Østjyllands Politi.

Indholdsfortegnelse	
1. Indledning	4
2. Relevant regelgrundlag mv.	5
2.1. Straffelovens § 119, stk. 1, og § 121	5
2.1.1. Strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121	5
2.1.2. Forelæggelse af sager for den regionale statsadvokat	6
2.1.3. Politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede forurettede	6
2.2. Ordensbekendtgørelsen	7
2.3. Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning	7
2.3.1. Betingelserne for at meddele tilhold	7
2.3.2. Opholdsforbud	8
2.3.3. Kontakt, herunder ved elektronisk kommunikation	8
2.3.4. Kontakt til medlemmer af forurettedes husstand	9
2.3.5. Strafniveauet ved overtrædelser af tilhold mv.	9
2.4. Arbejds miljølovgivningen.....	9
3. Kortlægning af erfaringer på området.....	11
3.1. National kortlægning – indberetninger fra 12 politikredse	11
3.1.1. Afgrænsning.....	12
3.1.2. Resultater	13
3.1.3. Sammenfatning	18
3.1.4. Mørketal	18
3.1.5. Forslag til tiltag på området	19
3.2. Erfaringer fra Politiet i Grønland og Politiet på Færøerne.....	20
3.2.1. Politiet i Grønland.....	20
3.2.2. Politiet på Færøerne	21
3.3. Politiforbundets erfaringer	21
3.4. Statsadvokaternes erfaringer	23
3.5. Netværkspsykologernes erfaringer.....	23
4. Nuværende indsats i forhold til identificering, håndtering og forebyggelse .24	
4.1. Centrale indsatser – uddannelsesområdet	24
4.2. Centrale indsatser – arbejdsmiljøområdet	25
4.3. Lokale indsatser i politikredsene.....	27

4.3.1. Østjyllands Politi.....	27
4.3.2. Øvrige politikredse	28
5. Forslag til fremadrettede fokusområder.....	28
5.1. Fokusområde 1 – Registreringspraksis	29
5.2. Fokusområde 2 – Strafforfølgning samt indsats vedr. chikane og trusler på internettet	30
5.2.1. Strafforfølgning	30
5.2.2. Indsats vedr. chikane og trusler på internettet	30
5.3. Fokusområde 3 – Uddannelsesindsatsen.....	31
5.4. Fokusområde 4 – Arbejdsmiljømæssige tiltag.....	31
5.5. Fokusområde 5 – Tiltag i forhold til italesættelse.....	32

1. Indledning

Politiforbundet satte i 2013 fokus på sager om chikane, trusler og vold mod særligt polititjenestemænd – også uden for arbejdstiden og også mod pårørende – i form af fysisk konfrontation eller via sociale medier. På baggrund heraf, herunder en række artikler i Dansk Politi og andre skrevne medier, fandt Rigspolitiet i august 2013 anledning til at iværksætte et tværgående samarbejde, der kunne belyse eventuelt behov for iværksættelse af yderligere tiltag for at forebygge og håndtere chikane, trusler og vold mod ansatte i politi og anklagemyndighed¹.

Der blev i den forbindelse iværksat en national kortlægning² af problemets omfang i politikredsene, herunder om hvordan eventuelle sager håndteres lokalt. Politikredsene blev samtidig anmodet om at fremkomme med eventuelle forslag til tiltag på området. Resultatet af politikredsenes indberetninger er indeholdt i nærværende rapport. Desuden er indeholdt sammendrag af lignende undersøgelser iværksat af hhv. Politiforbundet og Rigsadvokaten – sidstnævnte for så vidt angår statsadvokaturerne. Endelig er erfaringer fra netværkspsykologerne på området ligeledes beskrevet.

Der blev som led i det tværgående samarbejde etableret en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Rigsadvokaten, relevante enheder i Rigspolitiet, Politiforbundet samt Østjyllands Politi, som – med udgangspunkt i blandt andet den nationale kortlægning – skulle komme med indstillinger til eventuelle yderligere tiltag på området.

Arbejdsgruppens overvejelser er afspejlet i nærværende rapport, og der er udformet en række forslag til konkrete tiltag inden for 5 fokusområder, der inden for nærmere fastsatte milepæle kan arbejdes videre med i 2014.

Rapporten indeholder desuden oplysninger om relevante regler, ligesom de væsentligste nuværende lokale/centrale indsatser i forhold til at identificere, håndtere og forebygge hændelser – såvel uddannelsesmæssigt som arbejdsmiljømæssigt – også er beskrevet.

¹ Henvisninger i nærværende notat til ansatte i politi og anklagemyndighed omfatter alle personalegrupper i politikredsene og i Rigspolitiet – dvs. polititjenestemænd, administrative medarbejdere, anklagere samt alle øvrige personalegrupper.

² En tidligere kortlægning vedrørende vold og trusler mod politiansatte (straffelovens § 119) er indeholdt i en rapport fra september 2008, som blev udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat med repræsentanter fra Rigspolitiet, anklagemyndigheden og Politiforbundet.

2. Relevant regelgrundlag mv.

Side 5

2.1. Straffelovens § 119, stk. 1, og § 121

Efter straffelovens § 119, stk. 1, straffes den, som med vold eller trussel om vold overfalder nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Endvidere straffes efter straffelovens § 121 med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de personer, der er nævnt i § 119, under udførelsen af deres tjeneste eller hverv eller i anledning af samme.

Straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 yder således personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, en særlig strafferetlig beskyttelse mod eksempelvis vold, trusler og fornærmelig tiltale. Personkredsen, der er beskyttet efter bestemmelserne, omfatter bl.a. polititjenestemænd og anklagere.

Chikane af personer omfattet af den beskyttede personkreds er strafbar efter straffelovens § 119, stk. 1, eller § 121, når chikanen består i vold, trusler om vold eller fornærmelig tiltale mv.

Bestemmelserne omfatter både situationer, hvor personer udsættes for vold, trusler eller fornærmelig tiltale mv. i arbejdstiden under udførelsen af tjenesten, herunder situationer, hvor de pågældende personer uden for arbejdstiden må anses for at være trådt i tjeneste, og situationer, hvor de pågældende personer udsættes for vold mv. uden for arbejdstiden i anledning af tjenesten.

2.1.1. Strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121

Rigsadvokaten har ved Rigsadvokatmeddelelse nr. 9/2005 (rettet juli 2013) om strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven bl.a. fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121.

Af retningslinjerne fremgår det, at der i sager om trussel om vold mod offentligt ansatte som udgangspunkt skal nedlægges påstand om ubetinget fængsel. Det samme gælder selvsagt i sager om vold mod offentligt ansatte.

Herudover gennemgik Rigsadvokaten i 2009 retspraksis i sager om bl.a. overtrædelse af straffelovens § 119 og § 121. Gennemgangen af retspraksis vedrørende straffelovens § 119, stk. 1, viste bl.a., at straffen i en "standardsag" om trussel om vold i nyere retspraksis lå i niveauet mellem 10 og 20 dages fængsel.

Endvidere viste gennemgangen, at straffen i sager om vold efter nyere retspraksis lå i niveauet mellem 10 og 30 dages fængsel, hvis der var tale om mindre alvorlig vold, og mellem 20-60 dages fængsel i de ordinære voldssager. De fleste domme blev udmålt i intervallet 30-40 dages fængsel. Straffen blev som udgangspunkt udmålt som en ubetinget fængselsstraf.

Endelig viste gennemgangen, at strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 121 i praksis blev udmålt som bødestraffe i niveauet 800 kr. til 3.000 kr. fordelt i dagbøder.

Bødeniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 121 må imidlertid efter den skærpelse af bødestraffen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, der skete ved lov nr. 249 af 30. marts 2011 om ændring af lov om politiets virksomhed mv., i dag anses for at være skærpet. Det fremgår således af forarbejderne til loven, at det forventes, at strafskærpelsen vil have en vis afsmittende virkning på strafniveauet ved overtrædelse af bestemmelser i den øvrige lovgivning, hvis gerningsindhold minder om bestemmelserne i ordensbekendtgørelsen, f.eks. straffelovens § 121.

2.1.2. Forelæggelse af sager for den regionale statsadvokat

Sager om overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 skal forelægges den regionale statsadvokat, inden politikredsen rejser tiltale i sagen, hvis den forurettede er politiansat. Det følger af Rigsadvokatmeddelelse nr. 3/2002 om forelæggelsesregler og kompetenceregler m.v. (afsnit A.1.4). Det samme gælder, hvis politikredsen ønsker at slutte sagen med en påtaleopgivelse (afsnit A.2.4).

2.1.3. Politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede forurettede

Rigsadvokaten har i medfør af retsplejelovens § 741 e, stk. 2, udstedt en bekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007) om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at politiet og anklagemyndigheden bl.a. har pligt til at vejlede forurettede om reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat, adgangen til at få påkendt borgerlige krav under straffesagen, og om muligheden for at få erstatning og godtgørelse fra staten.

Herudover har Rigsadvokaten ved Rigsadvokatmeddelelse nr. 8/2007 (rettet juli 2013) om vejledning, orientering og underretning af forurettede i straffesager, udpegning af en kontaktperson for forurettede og vidner mv. fastsat nærmere retningslinjer for politiets og anklagemyndighedens vejledning af forurettede.

Såvel bekendtgørelsen som Rigsadvokatmeddelelsen finder anvendelse i sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121.

2.2. Ordensbekendtgørelsen

Det fremgår af § 3, stk. 1, i ordensbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger), at slagsmål, skrigen, råben eller anden støjende, voldelig, fornærmelig eller lignende optræden, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden, ikke må finde sted. Fornærmelig optræden mv. over for en polititjenestemand, der ikke er omfattet af straffelovens § 119 eller § 121, vil efter omstændighederne kunne være omfattet af denne bestemmelse.

Der er i Rigsadvokatmeddelelse nr. 10/2005 fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens sanktionspåstande i sager om overtrædelse af bl.a. ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 1, hvoraf det bl.a. fremgår, at der for gadeuorden (skrigen, råben eller anden støjende, fornærmelig eller lignende adfærd, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden), jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal fastsættes en bøde på 1.500 kr., og at dette også gælder ved fornærmelig optræden over for politiet, der ikke er omfattet af straffelovens §§ 119 eller 121.

2.3. Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning

Den 1. marts 2012 trådte lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i kraft. Ved loven blev reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning samlet i én lov, og formålet med loven var en styrkelse af indsatsen for at beskytte personer mod at blive udsat for fredskrænkelser, forfølgelse og chikane, herunder stalking.

Efter lovens forarbejder er den personkreds, der er omfattet af beskyttelsen bl.a. offentligt ansatte, der bliver krænket af personer, som de kommer i kontakt med i kraft af deres arbejde.

Efter § 1 i lov om tilhold mv. kan en person forbydes at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, ligesom den pågældende kan forbydes på anden måde at kontakte eller følge efter den anden (tilhold).

Herudover kan en person efter lovens § 3 gives et forbud mod at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af en anden persons bolig eller arbejds-, uddannelses- eller opholdssted eller andet område, hvor denne ofte færdes (opholdsforbud).

2.3.1. Betingelserne for at meddele tilhold

Det fremgår af lovens § 2, stk. 1, at et tilhold kan gives, hvis der er begrundet mistanke om, at en person har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt mv., eller hvis den pågældende har begået et strafbart forhold mod den anden, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelser, og der er be-

stemte grunde til at antage, at den pågældende vil fortsætte med at krænke den anden ved at opsøge eller følge efter den anden.

Efter § 2, stk. 2, kan en person endvidere gives et tilhold, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har begået eller forsøgt at begå én af en række nærmere angivne grovere personfarlige forbrydelser i straffeloven, og den forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tale kontakt mv. med den pågældende.

2.3.2. Opholdsforbud

Efter § 4 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan et opholdsforbud – forudsat at betingelserne for at give et tilhold er opfyldt – bl.a. gives, når der er mistanke om en oftere gentagen krænkelse eller en forsætlig overtrædelse af et tilhold, og et tilhold ikke kan anses for tilstrækkeligt til at beskytte den anden person.

2.3.3. Kontakt, herunder ved elektronisk kommunikation

Et tilhold er som udgangspunkt et forbud mod enhver kontakt. Det er ikke afgørende, om kontakten sker direkte eller indirekte.

Som det fremgår af afsnit 2.3., er et tilhold et forbud mod bl.a. at opsøge en anden ved personlig mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter den anden. Som eksempler på henvendelser via elektronisk kommunikation nævnes i forarbejderne bl.a. e-mails, sms og beskeder via sociale netværk (f.eks. Facebook og Twitter). Sådanne henvendelser vil kunne indgå i grundlaget for et tilhold eller udgøre en overtrædelse af et allerede givet tilhold. Det samme vil adfærd i form af overvågning (f.eks. ved at opholde sig umiddelbart uden for den forurettedes bopæl eller opholdssted) eller det at følge efter forurettede.

Ved vurderingen af, om der er grundlag for at give et tilhold, eller om der er tale om en overtrædelse af et allerede givet tilhold, er det ikke afgørende, om der er tale om direkte kontakt. Det afgørende er, om den pågældendes adfærd reelt har karakter af en henvendelse eller kontakt til den forurettede. Eksempelvis kan en meddelelse gennem Facebook – selvom den ikke direkte er adresseret til den forurettede – indgå i grundlaget for et tilhold eller udgøre en overtrædelse af et allerede givet tilhold, hvis meddelelsen reelt er rettet – også – til forurettede og ikke alene til andre.

Det kan også indgå i grundlaget for et tilhold eller udgøre en overtrædelse af et allerede givet tilhold, hvis der er tale om chikane i form af nedsættende omtale, der udbredes via internettet ved anvendelse af sociale netværk med den følge, at der kommer henvendelser fra andre personer med ubehagelige meddelelser til den forurettede via internettet eller på anden måde, i hvert fald hvis omtalen – udtryk-

keligt eller reelt – har karakter af opfordring til andre om at rette henvendelse til den forurettede.

Side 9

I øvrigt vil udbredelse af krænkende udtalelser eller oplysninger om forurettede via internettet – ud over en overtrædelse af et meddelt tilhold – efter omstændighederne kunne udgøre en overtrædelse af f.eks. straffelovens § 267 om ærekrænkelser eller af straffelovens § 264 d om uberettiget videregivelse af meddelelser vedrørende en andens private forhold mv.

2.3.4. Kontakt til medlemmer af forurettedes husstand

Der er efter § 6 i lov om tilhold mv. mulighed for, at tilhold og opholdsforbud, hvis betingelserne for at give et tilhold i øvrigt er opfyldt, kan udstrækkes til at omfatte et medlem af forurettedes husstand, herunder et barn eller en ægtefælle, hvis det findes nødvendigt af hensyn til formålet med tilholdet eller opholdsforbuddet.

Også i tilfælde, hvor tilholdet alene er givet i forhold til den forurettede, vil henvendelser til medlemmer af forurettedes husstand kunne være omfattet af tilholdet, hvis henvendelsen konkret må anses for reelt at være en henvendelse til forurettede eller forsøg herpå, jf. lovens forarbejder.

Endelig vil sådanne henvendelser kunne danne grundlag for at give et separat tilhold, jf. § 2, i forhold til et andet medlem af husstanden.

2.3.5. Strafniveauet ved overtrædelser af tilhold mv.

Rigsadvokaten har ved Rigsadvokatmeddelelse nr. 3/2008 (rettet juli 2013) om behandlingen af sager om samlivsrelaterede personfarlige forbrydelser, herunder spørgsmål om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, fastsat nærmere retningslinjer for behandlingen af sager om tilhold mv.

Det fremgår heraf, at der ved førstegangsovertrædelser af tilhold eller opholdsforbud som udgangspunkt skal nedlægges påstand om bødestraf, mens påstanden i gentagelsestilfælde som udgangspunkt skal være frihedsstraf, jf. afsnit 6.13 i Rigsadvokatmeddelelsen. Er der tale om et meget betydeligt antal overtrædelser, som har været stærkt generende for den forurettede, kan der være grundlag for i førstegangstilfælde at nedlægge påstand om frihedsstraf. Der kan endvidere påstås frihedsstraf i førstegangstilfælde ved enkelte overtrædelser, hvis overtrædelserne er af betydelig grovhed og er egnede til at skabe væsentlig utryghed for den forurettede.

2.4. Arbejds miljølovgivningen

Arbejds miljølovgivningens regler beskytter medarbejdere, der udsættes for voldsrisiko i forbindelse med arbejdet. Vold begået uden for arbejdstiden er således ikke omfattet af lovgivningen, heller ikke selv om relationen til dem, som udfører volden, stammer fra arbejdsforholdet. Da der er tale om minimumsregler, kan

arbejdsgiver imidlertid beslutte at omfatte vold begået uden for arbejdstiden i sin indsats på området.

Det fremgår af arbejdsmiljølovens § 38, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Mere uddybende følger det endvidere af § 4 og § 7 i bekendtgørelse om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

I At-vejledning D.4.3 om voldsrisiko i forbindelse med arbejdets udførelse er det nærmere beskrevet, hvorledes arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes for så vidt angår voldsrisiko i forbindelse med arbejdets udførelse – dvs. den fysiske og psykiske vold – og risikoen herfor – som borgere mv. udøver mod medarbejdere.

Hvor den fysiske vold defineres som forskellige former for angreb mod kroppen, defineres den psykiske vold som trusler om vold – såvel mundtlige som udtrykt uden ord i form af eksempelvis håndtegn, bevægelser mv. – samt anden krænkende adfærd såsom ydmygelser, mistænkeliggørelse, forhånelser eller diskriminerende udsagn.

I forhold til arbejdsgiverforpligtelsen om at sikre, at arbejdet i alle led planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt anviser vejledningen løbende indsatser i form af:

- At vurdere, hvor og hvornår risikoen for voldsepisoder forekommer, og hvem der eventuelt kan blive udsat.
- At vurdere, hvilke typer af vold der kan være tale om, og hvor alvorlige voldsepisoderne kan være.
- At reducere forekomsten og alvorligheden af voldsepisoder mest muligt. At instruere og oplære medarbejdere og ledere i at forebygge og håndtere voldsepisoder.
- At træffe foranstaltninger vedrørende førstehjælp, herunder psykologisk krisehjælp.
- At evaluere forebyggelsen efter voldsepisoder.

Af § 16 i arbejdsmiljøloven fremgår det desuden, at arbejdsgiveren skal føre et effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Bekendtgørelse om samarbejde om sikkerhed og sundhed regulerer i §§ 17-19 arbejdsmiljøorganisationens væsentlige rolle i forbindelse med forebyggelsen af de sikkerheds- og sundhedsmæssige risici, herunder voldsrisiko.

Side 11

3. Kortlægning af erfaringer på området

3.1. National kortlægning – indberetninger fra 12 politikredse

Ved brev af 19. august 2013 iværksatte Rigspolitiet en landsdækkende kortlægning af omfanget af sager/hændelser om chikane, trusler og vold mod politikredsens ansatte.

Det nationale kortlægningsdatagrundlag udgøres således af indberetninger modtaget fra landets politikredse³ og er baseret på sager/hændelser mod politikredsens ansatte i perioden 2012 og 2013 - frem til den 1. juli 2013.

I forbindelse med kortlægningsarbejdet blev politikredsene bedt om at fokusere på følgende områder:

Tabel 1	Fokusområder
Motiv	<i>Bagvedliggende motiv</i> – F.eks. ideologisk, religiøs, politisk, etnisk oprindelse, had, vrede, frustration, økonomisk, dække for anden kriminel virksomhed, hævndelse af egen eller gruppes status, magtdemonstration mv.) <i>Direkte motiv</i> – F.eks. opnå informationer, påvirke politiets arbejde (generelt/konkret), hævn mv.
Type af gerningsmand	F.eks. psykisk uligevægtig person/påvirket af alkohol eller narkotika/aktivist/ekstremist/tilknyttet rocker- og bandemiljøet/tilknyttet kriminelt netværk mv.
Kapacitet	Benyttes særlige kapaciteter til udøvelse af trusler og vold, herunder økonomiske, våben, netværk, rygmærker eller andre symboler mv.
Former	Typer af trusler og vold
Metode	Særligt f.s.v.a. trusler: direkte trusler med kontakt (telefon, sms brev/mail, personligt, tilråb) eller uden kontakt (internet (sociale medier mv.), plakat mv.)
Gerningssted	F.eks. på arbejdspladsen (internt/eksternt), på vej til/fra arbejde, i hjemmet/fritiden mv.

³ Færøerne og Grønland er ikke omfattet af kortlægningen, men erfaringer fra de 2 politikredse er medtaget i afsnit 3.2.

Situation	F.eks. patruljering, kontrol, efterforskning, forkyndelse mv.
Forurettede	F.eks. personalegruppe (politi, anklager, adm. personale mv.), uchangeret i beredskabet, leder mv.
Konsekvens	F.eks. arbejdspladsens reaktion (ændret patruljeringsmønster, beskyttelsestiltag mv.), forurettedes reaktion (usikkerhed, ulyst, angst mv.) samt sigtelser/domfældelser mv.

Politikredsene blev endvidere bedt om at forholde sig til eventuelle ”mørketal” samt om at indberette eventuelt kendskab til sager/hændelser mod politiansattes pårørende, som er begrundet i relationen til den politiansatte.

Herudover blev politikredsene bedt om at redegøre for, hvordan sager/hændelser håndteres i den enkelte kreds, herunder om der er udarbejdet procedurer for håndteringen samt om – og i hvilket omfang – den enkelte kreds arbejder forebyggende for at forhindre eller begrænse forekomsten af chikane, trusler eller vold mod ansatte i politikredsene. Endelig blev politikredsene anmodet om at tilkendegive, hvorvidt der skønnes at være behov for nye tiltag på området.

3.1.1. Afgrænsning

For at sikre den bredest mulige tilgang til identificeringen af sager/hændelser om chikane, trusler eller vold mod ansatte i politikredsene, blev der ikke indledningsvis fastsat nærmere retningslinjer for den konkrete kortlægning i forbindelse med de kredsmæssige indberetninger. Indberetningerne er således i et vist omfang udarbejdet på baggrund af forskelligartede metoder, og er derfor heller ikke direkte sammenlignelige.

Da det ikke er fuldt ensartet, hvilke gerningskoder de enkelte politikredse har inddraget i gennemgangen af sager, tager nærværende kortlægning primært afsæt i straffelovens § 119⁴ og § 121⁵, da samtlige kredse har forholdt sig til disse lovområder. Kortlægningen afgrænser sig dermed fra sager/hændelser, der er registreret under andre gerningskoder – dog således, at sager under andre gerningskoder, der er begået i fritiden og/eller mod pårørende, er omfattet af kortlægningen – velvidende, at der herunder findes et større antal sager/hændelser – f.eks. under ordensbekendtgørelsen. Det er således formodningen, at politikredsenes indberetninger ikke afspejler det fulde antal sager/hændelser inden for gerningskoder ud over straffelovens § 119 og § 121.⁶

⁴ Gerningskoderne 70300, 70301, 70303, 70311, 70312, 70313, 70314

⁵ Gerningskoderne 70318 og 70321

⁶ Der tages samtidig forbehold for, at der kan være et mindre antal sager i henhold til straffelovens § 119 og § 121, som ikke er identificeret i forbindelse med politikredsenes kortlægning.

Samlet set er det dog opfattelsen, at politikredsens indberetninger giver en klar indikation af problemets omfang og karakteren heraf.

3.1.2. Resultater

Der er på baggrund af politikredsens indberetninger for perioden 2012 og indtil den 1. juli 2013 identificeret i alt 2.381 sager⁷, hvor den/de forurettede er ansat i politikredsene, og sagen i øvrigt vurderes relevant for nærværende kortlægning (straffelovens § 119 og § 121).

Kortlægningen har vist, at 54 sager er foregået i den ansattes fritid⁸. Hertil kommer en række hændelser, som ikke er registreret, men som politikredsene i forbindelse med indberetningerne har oplyst, de er bekendt med.

Der er identificeret to sager, der vedrører trusler direkte mod ansattes pårørende – i begge tilfælde var de pårørende sammen med den politiansatte.⁹ Hertil kommer yderligere en række sager, hvor der er fremsat trusler, der omhandler pårørende, uden disses tilstedeværelse, men overfor den politiansatte medarbejder.

Politikredsens indberetninger giver anledning til følgende overordnede sammenfatning:

Sammenfattende resultater

	I tjeneste	I fritiden
Motiv	Kortlægningen af sager om chikane, trusler og vold i tjenesten mod ansatte i politikredsene har vist, at der sjældent er bagvedliggende motiver, men at chikane, truslerne og volden typisk udspringer af vrede, frustration, ophidselse og/eller afmagt enten i relation til begivenheder, der har forårsaget politiets tilstedeværelse eller opstået på baggrund af politiets henvendelse.	Det bagvedliggende motiv i fritidssagerne er typisk, at gerningsmanden tidligere har været efterforsket af eller haft anden kontakt med den forurettede polititjenestemand. Det direkte motiv formodes således at være enten hævn, eller at gerningsmanden vil påvirke politiets arbejde ved at intimidere den politiansatte.
	Det direkte motiv ved chikane, trusler	

⁷ Det følger af flere politikredsens indberetninger, at der kan være flere forurettede end sager, idet der i en enkelt sag kan være flere forurettede.

⁸ Disse sager kan være registreret under andre lovgivningsområder end straffelovens § 119 og § 121. Det bemærkes, at sager, hvor gerningsstedet er anført som internettet, i denne kortlægning er gennemgået som fritidssager.

⁹ Det fremgår af indberetningerne, at det generelt har været vanskeligt for politikredsene at identificere sager mod pårørende.

	I tjeneste	I fritiden
	<p>eller vold mod politiansatte i tjenesten er således som oftest et forsøg på at påvirke politiets arbejde i forbindelse med egen eller andres anholdelse, ransagning eller bortvisning. Der er i en overvejende del af sagerne tale om spontane handlinger i affekt. Der (af)reageres således i størstedelen af sagerne på situationen eller uniformen snarere end personligt på den politiansatte.</p> <p>I en mindre andel af sagerne er motivet forankret i en hævndelse af gruppens status (rocker-/banderelateret) eller har anden relation til kriminelt netværk. Omfanget af denne type sager er dog forskellig fra kreds til kreds.</p>	
Type af gerningsmand	<p>I en del af sagerne i tjenesten vurderes gerningsmanden at være påvirkede af alkohol, stoffer eller andre rusmidler.</p> <p>I en mindre del af sagerne er gerningsmanden ukendt, da denne efterfølgende er undsluppet politiet. Disse sager omhandler typisk en gerningsmand, der har kastet en genstand (flaske, dåse, sten m.v.) mod politiet.</p> <p>I en mindre del af sagerne er gerningsmanden psykisk uligevægtig, ligesom der er sager, hvor gerningsmanden har en kendt relation til rocker-/bandemiljøet eller andet kriminelt netværk.</p>	<p>Typisk er gerningsmanden i fritidssagerne kendt af politiet. I en del sager har gerningsmanden således relation til rocker-/bandemiljøet, eller er del af et andet kriminelt netværk.</p> <p>I en mindre del af sagerne betegnes gerningsmanden som psykisk uligevægtig.</p>
Kapacitet	<p>Til udøvelsen af volden, truslerne eller chikanen i tjenesten benyttes sjældent særlige kapaciteter. Gerningsmanden er som oftest ubevæbnede.</p> <p>I de sager, hvor der benyttes kapaciteter, tager disse typisk form af kasteskyts</p>	<p>Der benyttes sjældent særlige kapaciteter i fritidssagerne. I de få sager, hvor der benyttes kapaciteter, er det typisk i form af redskaber til brug ved hærværk.</p>

	I tjeneste	I fritiden
	<p>(sten, fliser, flasker, dåser m.v.) eller andre kapaciteter, der er i umiddelbar tilgængelighed. I disse situationer får det karakter af tilfældighed, hvis der anvendes særlige kapaciteter.</p> <p>I få sager benyttes peberspray, knive mv. Endelig benyttes – ligeledes i sjældne tilfælde – biler i forbindelse med påkørsel eller forsøg på påkørsel af politiansatte.</p>	
Former	<p>De verbale overgreb, trusler og chikanen sker typisk i form af fornærmelig tiltale og/eller tilråb. De verbale trusler i tjenesten er typisk rettet mod den politiansatte i form af dennes erhverv (uniformen), men i sjældnere tilfælde rettes truslen personligt mod en given betjent og/eller dennes familie.</p> <p>De fysiske overgreb sker i overvejende grad i form af kasteskyts, slag, spark, skub, spyt, bid m.v. De fysiske overgreb sker typisk, når gerningsmanden vil modsætte sig anholdelse, ransagning eller bortvisning.</p>	<p>Chikanen i fritiden ses typisk som fornærmelig tiltale og/eller tilråb, fornærmelig eller anden verbal chikane rettet mod enten den ansatte eller dennes familie. Der ses også sager, hvor chikanen foregår non verbalt via nedstirring af den politiansatte.</p> <p>I en mindre antal sager sker chikanen uden personlig kontakt via fx sociale medier eller gennem tredjemænd.</p>
Metode	<p>I hovedparten af de verbale sager i tjenesten er forholdene udøvet ved personlig direkte kontakt i form af tilråb eller fornærmelig tiltale. Der er dog eksempler på sager, hvor trusler og chikane sker uden direkte kontakt, herunder som trusler fremført overfor tredjemand.</p>	<p>Den typiske metode i fritidssagerne er tilråb eller andre nedsættende eller truende verbale ytringer rettet direkte mod den politiansatte, hvor denne opholder sig i det offentlige rum.</p> <p>Enkelte politiansatte er blevet forfulgt/nedstirret – fx når de kører hjem fra arbejde eller i øvrigt færdes i bybilledet.</p> <p>Der ses et mindre antal sager, hvor gerningsmanden kører forbi den forurettedes bopæl og dytter eller kommer med tilråb.</p> <p>Der ses også flere sager, hvor den politi-</p>

	I tjeneste	I fritiden
		<p>ansatte er blevet kontaktet telefonisk via ukendt nummer eller modtaget trusler per sms.</p> <p>Sager i fritiden pågår i en række tilfælde også på internettet, hvor der fx ses chikane i form af mobiltelefonoptagelser og fotograferinger, der efterfølgende er lagt ud på sociale medier som Facebook eller Youtube.</p> <p>Enkelte politiansatte har oplevet hærværk mod deres biler.</p>
Gerningssted	<p>Gerningsstedet i forbindelse med sager i tjenesten er primært i forbindelse med almindelig politiforretning (patuljering, efterforskning m.v.).</p> <p>Volden, truslerne og chikane opstår primært ved eller i forbindelse med festmiljøer enten ved etablerede værtshuse, ved særlige begivenheder (fodboldkampe, festivaler, demonstrationer m.v.) eller fester på privat bopæl.</p> <p>I størstedelen af sagerne er handlingerne således udøvet på stedet (offentlig vej, værtshus, gerningsmands bopæl m.v.), men en større del fremsættes/udøves ligeledes under indtransport til politistationen eller på politistationen.</p> <p>I visse kredse er der flere sager i særligt udsatte boligområder såsom Gellerupparken, Vollsmose eller ved indsatser på Christiania.</p>	<p>En del sager har fundet sted, mens den forurettede har opholdt sig i det offentlige rum/bybilledet. I enkelte sager udøves chikane under transport til/fra arbejde.</p> <p>Der ses endvidere et mindre antal sager, hvor den politiansatte er blevet opsøgt på sin bopæl.</p> <p>Gerningsstedet ses endvidere at være på internettet.</p>
Situation	<p>Størstedelen af sagerne sker i forbindelse med almindelig politiforretning. Volden, truslerne og chikane er dog særligt</p>	<p>Den forurettede befinder sig typisk i det offentlige rum, hvor denne fx er ude på en gåtur eller er i et fitnesscenter.</p>

	I tjeneste	I fritiden
	<p>udtalt i beredskabet i forbindelse med patruljering eller pågribelse/anholdelse af gerningsmand.</p>	<p>Der er også sager, hvor den forurettede befinder sig på sin bopæl.</p>
Forurettede	<p>Sagerne om chikane, trusler og vold i tjenesten vedrører i langt overvejende grad uchargede polititjenestemænd. I hovedparten af disse sager er den forurettede politiansatte uniformeret. Der ses dog også enkelte sager, der vedrører anklagemyndighedens juridiske personale.</p> <p>Der er registreret ganske få sager om chikanerier eller trusler mod administrative medarbejdere.</p>	<p>Chikane er typisk rettet mod polititjenestemænd, der tidligere har haft direkte kontakt med gerningsmanden.</p> <p>Der er identificeret to sager, hvor pårørende til politiansatte har været udsat for chikane på baggrund af relationen til den politiansatte. Chikane mod politiansattes pårørende er opstået i situationer, hvor den pårørende er tilstede sammen med den politiansatte. Der ses også sager om trusler, der omhandler familiemedlemmer, som fremsættes mundtligt til den politiansatte – fx under en anholdelse.</p>
Konsekvens	<p>Indberetningerne indeholder kun i begrænset omfang oplysninger om fysiske/psykiske konsekvenser for den forurettede. Der er dog en mindre del af sagerne, hvor der berettes om overfladiske skader hos den politiansatte, som i nogle tilfælde har medført et givent antal sygedage. I enkelte tilfælde er der oplysninger om, at det har været nødvendigt at flytte den politiansatte til anden tjeneste. Der er også eksempler på situationer om ændrede patruljeringsmønstre eller tilsvarende. Der er desuden oplyst om registrerede arbejdsskader i enkelte tilfælde.</p> <p>I hovedparten af sagerne har forholdene medført en sigtelse efter straffeloven og har i en stor del af disse også ført til domfældelse i form af henholdsvis fængselsstraf og/eller bøde. Ofte er sagerne en del af en fælles afgørelse i et sagskompleks,</p>	<p>Indberetningerne indeholder kun i begrænset omfang oplysninger om fysiske/psykiske konsekvenser for den forurettede. Konsekvensen for den forurettede er sjældent fysisk, men viser sig i form af øget utryghed mv.</p> <p>Størstedelen af de sager, der bliver anmeldt fører til domsafsigelse.</p>

I tjeneste	I fritiden
ligesom der er en række sager, der ikke er afgjort, eller som er henlagt. I en mindre del af sagerne er gerningsmanden ukendt.	

3.1.3. Sammenfatning

Sammenfattende viser politikredsens indberetninger, at sager, der vedrører den politiansattes arbejdstid, hovedsageligt relaterer sig til almindelig politiforretning ved festmiljøer, større begivenheder eller under særlige indsatser eksempelvis på Christiania, i Vollsmose eller i Gellerup-parken. Der er på den baggrund sjældent et bagvedliggende motiv ved sagerne om chikane, trusler eller vold i tjenestetiden, og disse udspringer oftest af vrede, frustration eller afmagt samt i forbindelse med egen eller andres anholdelse, ransagning eller bortvisning. Der er typisk tale om spontane handlinger i affekt snarere end egentlige motiverede overgreb. Gerningsmanden er i en del af sagerne vurderet påvirket af alkohol, stoffer eller andre rusmidler. Overgrebene sker typisk i form af enten fornærmelig tiltale og/eller tilråb eller i form af kasteskyts, slag, skub eller bid. På den baggrund ses forholdsvist sjældent, at der benyttes egentlige kapaciteter til udøvelsen af chikanen, truslerne eller volden.

I fritidssagerne er motivet typisk knyttet til, at den forurettede har med rocker-/bandeindsatsen at gøre eller har berøring med andre kriminelle netværk. På den måde er gerningsmanden ofte kendt af politiet. Det bagvedliggende motiv ses således i flere sager at være hævn eller et forsøg på at intimidere den politiansatte. Overgrebene i fritiden opleves typisk som fornærmelig tiltale og/eller tilråb eller nedstirring, og der benyttes derfor sjældent særlige kapaciteter. I en række tilfælde foregår chikanen over telefonen eller via eksempelvis de sociale medier. Gerningsstederne fordeler sig mellem at være ved den forurettedes bopæl, under dennes transport til/fra arbejde, men dog oftest i det offentlige rum.

Indberetningerne indeholder kun i begrænset omfang oplysninger om fysiske/psykiske konsekvenser for den forurettede. I en mindre del af sagerne – primært i tjenesten – berettes der om overfladiske skader hos den politiansatte. Særligt for sagerne i fritiden er disse medvirkende til at skabe utryghed for de forurettede og disses pårørende. I hovedparten af sagerne har forholdene medført sigtelse efter straffeloven og har for størstedelens vedkommende også ført til fængselsstraf eller bøde. Ofte er sagerne en del af en fælles afgørelse i et sagskompleks.

3.1.4. Mørketal

Politikredsene blev som led i kortlægningsarbejdet anmodet om at forholde sig til, hvorvidt der eksisterer et mørketal i kredsene.

Det kan på baggrund af politikredsens indberetninger udledes, at der eksisterer et vist mørketal – omend opfattelsen af omfanget heraf er ganske forskelligartet kredsene imellem.

Det er ligeledes forskelligt, hvordan de enkelte kredse har forsøgt at danne sig et overblik over omfanget af mørketal, men typisk har man i kredsene adspurgt både ledelsen og den lokale politiforening.

Mest gennemgående er opfattelsen i politikredsene, at mørketallet beror på den enkelte politiansattes "tålegrænse" i forhold til ytringer og handlinger fra borgere – både i arbejdstiden og i fritiden.

3.1.5. Forslag til tiltag på området

I forbindelse med kortlægningsarbejdet blev politikredsene bedt om bemærkninger til, hvorvidt der skønnes at være behov for nye tiltag, der kan reducere problemer med chikane, trusler og vold, herunder om i forhold til nye uddannelsesaktiviteter eller lignende. Politikredsens væsentligste bemærkninger i relation hertil er gengivet nedenfor:

- I takt med, at såvel politikredsene som de politiansatte (i privat regi) i stigende grad benytter sig af kommunikation i sociale medier på internettet (Facebook, Twitter, Politi-App etc.), vil der formentlig opstå et behov for retningslinjer for håndteringen af chikane og trusler inden for disse medier, herunder den juridiske vurdering af medierne som offentlig tilgængelige eller private fora afhængig af brugen af de forskellige typer af profiler på disse medier.
- Oprettelse af en gerningskode til brug for hændelser vedrørende trusler, vold og chikane begået mod politiansatte i fritiden, herunder chikane mod pårørende og ægtefæller/kæresten.
- Det bør overvejes, om pårørende, som har været udsat for chikane, skal tilbydes samtaler med en leder eller en psykolog, ligesom utryghed opstået som følge af chikane med forbindelse til den politiansattes hjemmeadresse evt. kan afhjælpes ved tilbud om tryghedsskabende foranstaltninger.
- I sager vedrørende chikane og trusler på Facebook vil det kunne lette sagsbehandlingen, såfremt Facebook fik en kontaktperson i DK, som kunne kontaktes ved konkrete ulovligheder. En sådan ordning er etableret i samarbejde med Microsoft.
- Der er behov for flere tiltag særligt i forhold til de sager/hændelser, der ikke direkte er en overtrædelse af straffeloven eller anden lovgivning, og som derfor som hovedregel ikke registreres. Det anbefales derfor, at der udarbejdes en personalepolitik eller en sagsvejledning på området, således at medarbejdere, der udsættes for chikane, vold eller trusler ved, hvordan

de skal forholde sig og således, at alle sager/hændelser registreres efter en ensartet praksis.

Side 20

3.2. Erfaringer fra Politiet i Grønland og Politiet på Færøerne

Politiet i Grønland og Politiet på Færøerne har bidraget til det nationale kortlægningsarbejde med en sammenfatning af erfaringer på området.

3.2.1. Politiet i Grønland

Grønlands Politi har oplyst, at der for årene 2011 (47 sager) og 2012 (35 sager) samt i januar til oktober 2013 (19 sager) er identificeret i alt 101 sager om chikane, trusler og vold mod politiansatte. Heraf har 12 af sagerne helt eller delvist fundet sted i den politiansattes fritid, hvor ansættelsen i Grønlands Politi vurderes at være årsag til hændelsen. Der er identificeret 3 sager, hvor den forurettede var pårørende til en politiansat.¹⁰

Hovedparten af sagerne er fordelt mellem trusler og vold eller en kombination heraf. I et mindre antal sager har den politiansatte været udsat for chikane.

I forhold til mørketal har Politiet i Grønland oplyst, at der formentlig er et højt mørketal – blandt andet som følge af den politiansattes egen vurdering af, at en anmeldelse ikke vil føre til straf eller opfatter chikanen eller truslen ”som en del af det at være ansat i politiet”. Dette på trods af, at den politiansatte opfatter situationen som ubehagelig eller føler sig som egentlig forurettet.

Politiet i Grønland har endvidere oplyst, at der ikke er udarbejdet en særskilt procedure for håndtering af disse sager, men at alle ansatte i Grønlands Politi er bekendt med, at vold, trusler eller chikane mod ansatte i politiet skal tages alvorligt og have en meget høj prioritet, idet Grønlands Politi på ingen måde vil acceptere, at medarbejderne trues, overfaldes eller chikaneres på baggrund af deres ansættelse i politiet.

Politiet i Grønland har desuden henvist til, at medarbejdere i Grønlands Politi gennem uddannelse og dialog med hinanden og med ledelsen er godt rustet til at møde de konfrontationer, som naturligt vil opstå ved udøvelse af politiarbejdet, men som ingen ansatte skal finde sig i. Der vurderes derfor ikke at være et behov for nye tiltag på området.

Grønlands Politi har i øvrigt udarbejdet en dagsbefaling, der nærmere beskriver, hvornår og hvordan der kan iværksættes Kollegastøtte.

¹⁰ Politiet i Grønland har oplyst, at politiansatte i denne forbindelse omfatter polititjenestemænd, reservepolitibetjente og kommunefogeder.

3.2.2. Politiet på Færøerne

Politiet på Færøerne har oplyst, at der for årene 2011 (2 sager), 2012 (4 sager) samt frem til den 1. juli 2013 (8 sager) er identificeret i alt 14 sager om chikane, trusler og vold mod ansatte (polititjenestemænd og anklagere). Heraf har 3 af sagerne fundet sted i den ansattes fritid. Der er ikke oplysninger om sager/hændelser mod pårørende.

Politiet på Færøerne har oplyst, at der alene er medtaget kendte forhold, idet dagligdagens mere ukvalificerede ringeagtsytringer og trusler fra uligevægtige og påvirkede personer ikke er registreret. Sagerne spænder fra drabsforsøg til verbale chikanerier i og uden for tjenesten.

Politiet på Færøerne har henvist til, at sagerne uden for tjenesten typisk har baggrund i kendskab til de pågældendes ansættelsesforhold og i visse tilfælde tillige på baggrund af konkrete politisager i pressen. Chikanerierne/truslerne er delvis forøvet af kendte gerningsmænd, men i nogen udstrækning tillige anonymt. Det har givet sig udtryk ved, at medarbejdere på bopælen har oplevet hærværk mv. eller modtaget alvorlige trusler mod egen person og familien. Organiseret bande-kriminalitet er ikke et kendt fænomen på Færøerne, og episoderne har alene udspillet sig i enkelte sager eller fra enkelte personer.

I forhold til håndtering og forebyggelse har Politiet på Færøerne oplyst, at der i de konkrete sager er sket en individuel vurdering af forebyggende tiltag for at skabe nødvendig sikkerhed for den ansatte og pågældendes familie. Der er ikke nedfældede generelle procedurer, idet hvert tilfælde bliver drøftet på lederplan og prioriteret højt i den udøvende virksomhed.

Politiet på Færøerne har endvidere oplyst, at procedurerne for politiets sagsbehandling i øvrigt følges, herunder at der i alle tilfælde optages rapport med efterfølgende efterforskning og i givet fald tiltalerejsning. I særlige tilfælde har anmeldelsen medført skærpet patruljevirkosomhed eller individuelle sikkerhedstiltag.

Endelig har Politiet på Færøerne henvist til, at det oftest er hos anklagere samt polititjenestemænds familier, at utrygheden er størst. Ledelsesmæssigt er det vigtigt, at der er fokus på emnet og således straks reageres, når og hvis personalet udsættes for chikane, trusler og vold.

3.3. Politiforbundets erfaringer

Politiforbundet har bidraget med erfaringer – indsamlet via de lokale politifor- eninger og uden en nærmere præciseret tidsperiode – vedrørende sager/hændelser om chikane, trusler og vold mod det politiuddannede personale.¹¹

¹¹ Bemærk, at kortlægningen i afsnit 3.1. vedrører sager og ikke tillige hændelser.

Politiforbundet har oplyst, at der i forbindelse med tilbagemeldingerne fra politiforeningerne er givet eksempler på konkrete hændelser om:

- at kriminelle er gået ind i garagen på en lokalstation og her optaget fotos af politiansattes privatbiler.
- chikane i fritiden, hvor man passes op og tituleres med ord som, ”skal vi ordne det her, eller et andet sted”, ”nu ved vi hvor du bor, hvis vi får brug for det” osv.
- et familiemedlems forretning har været udsat for hærværk i forlængelse af en på dagen tidligere anholdelse af en kriminel.
- filmoptagelse (mobiltlf.) af politiansatte på vej hjem fra arbejde – er efterfølgende vist til andre politiansatte med en bemærkning om, at nu vidste de, hvor pågældende boede.
- flere kriminelle benytter sig af muligheden for at sende hilsener til navngivne politiansatte, når de har haft en politiforretning med en anden ansat.
- politiansat opsøgt af kriminelle under privat middag med pårørende på restaurant.
- politiansat hængt ud i det kriminelle miljø for sex med personer i det kriminelle miljø.

Politiforbundet har endvidere henvist til, at hændelserne ifølge politiforeningerne gennemgående drejer sig om chikane mod enkeltpersoner og i langt de fleste tilfælde om verbale og non verbale chikanerier samt i et mere massivt omfang ligeledes chikanerier på eksempelvis Facebook¹². Politiforeningerne har desuden tilkendegivet, at pårørende i vidt omfang et blevet chikaneret, eller har været tilstede ved chikane af ægtefællen og dermed er blevet direkte/indirekte påvirket.¹³

Endelig har Politiforbundet oplyst, at en del af ovennævnte hændelser ikke er registreret eller behandlet som sager. I den forbindelse har enkelte politiforeninger gjort opmærksom på, at der blandt de ikke registrerede sager, findes sager, hvor den enkelte forurettede har gjort opmærksom på, at de ikke ønskede sagerne behandlet, idet den chikane, som de i forvejen var udsat for, så angivelig ville blive værre.

Politiforbundet har afslutningsvis pointeret, at det er den umiddelbare opfattelse, at sagerne, når de kommer til kendskab, behandles forskelligt, men seriøst.

¹² Den i afsnit 3.1. beskrevne kortlægning angiver 54 sager i fritiden, hvoraf et mindre antal sager vedrører internettet/socialt medier. Hertil kommer en række hændelser, der ikke er registreret, men som politikredsene i forbindelse med indberetningerne har oplyst, de er bekendt med. Enkelte af sidstnævnte ses at vedrører sociale medier/internettet.

¹³ Som anført i afsnit 3.1.2. fremgår det af indberetningerne, at det generelt har været vanskeligt for politikredsen at identificere sager mod pårørende. Således er der identificeret 2 sager mod pårørende. Hertil kommer yderligere en række sager, hvor der er fremsat trusler, der omhandler pårørende, uden disses tilstedeværelse, men overfor den politiansatte medarbejder.

3.4. Statsadvokaternes erfaringer

Sideløbende med den af Rigs politiet foranledigede kortlægning i politikredsene har Rigsadvokaten ved e-mail af 3. september 2013 anmodet om de regionale statsadvokaters erfaringer med eventuelle trusler, chikane og vold mod ansatte i den overordnede anklagemyndighed i samme periode – dvs. 2012 og 2013 indtil den 1. juli 2013.

Endvidere blev de regionale statsadvokater bedt om eventuelle bemærkninger til, hvilke indsatser man kunne forestille sig iværksat for at forebygge og håndtere trusler og vold mod ansatte i politi og anklagemyndighed.

På baggrund af forespørgslen kan det konstateret, at der hos statsadvokaterne alene er kendskab til to episoder om trusler (§ 119, stk. 1) mod statsadvokaternes medarbejdere i den pågældende periode.

Begge episoder fandt sted i forbindelse med domsforhandlinger. Begge sager var på indberetningstidspunktet verserende.

3.5. Netværkpsykologernes erfaringer

Som led i arbejdsgruppens arbejde har Psykologtjenesten via tjenestens netværkpsykologer indhentet et kvalitativt indtryk af medarbejdernes påvirkning af hændelser om chikane, trusler og vold.¹⁴

Således kunne 9 ud af 11 netværkpsykologer på et kontaktmøde i september måned 2013 oplyse om en eller flere sager, de var eller havde været involveret i.¹⁵

I alt blev 16-18 sager skitseret, heraf nogle involverende flere politiansatte.

Selvom de fleste beskrevne sager om trusler mod politi finder sted i igangværende operative opgaver – hyppigt i nattelivet, i direkte konfrontation med påvirkede/uligevægtige borgere – er der ligeledes variation af andre typesituationer, såsom:

- Trusler uden direkte fysisk konfrontation: Telefontrusler, brevtrusler eller udhængning på Facebook.
- Anonyme/kollektivt udførte trusler: Politifolk, der på forskellige måder oplever sig overvåget af grupper af modparter.
- Trusler rettet mod politifolks bopæl, familie mv.

Netværkpsykologerne udtrykte endvidere eksempler på, at nogle politifolk havde gået ganske længe med disse problematikker.

¹⁴ Erfaringsudvekslingen omhandler det politiuddannede personale.

¹⁵ Den tidsmæssige afgrænsning af sagerne er ikke nærmere præciseret.

4. Nuværende indsats i forhold til identificering, håndtering og forebyggelse

I det følgende beskrives helt overordnet de væsentligste nuværende – centrale og lokale – indsatser i forhold til at identificere, håndtere og forebygge chikane, trusler og vold mod politiets ansatte.

I forhold til den centrale vinkel beskrives særligt den uddannelsesmæssige indsats, herunder med vægt på den træning, de politistuderende modtager på grunduddannelsen for at opnå tilstrækkelige færdigheder inden for kommunikation, adfærd, konflikthåndtering mv. Færdigheder der i høj grad kan have indflydelse på især håndteringen og forebyggelsen af konkrete hændelser om chikane, trusler og vold.

Herudover beskrives de arbejdsmiljømæssige tilbud, der eksisterer på området, herunder i forhold til formaliserede debriefinger, psykologbistand, kollegastøtteordning mv.

I forhold til den lokale vinkel afspejles særligt Østjyllands Politis indsats på området, men også de øvrige politikredses, således som den er indberettet i forbindelse med den nationale kortlægning.

4.1. Centrale indsatser – uddannelsesområdet

Der er på den nye grunduddannelse i politivirksomhed fokus på, at de politistuderende skal udvikle kompetencer til at virke i praksis og til at undersøge og udvikle praksis – ud fra et fagligt og etisk grundlag. Det betyder, at der gennem hele uddannelsen er stor fokus på fagligheden og ikke mindst adfærd og etik i forbindelse med arbejdets udførelse, herunder at optræde som professionel polititjenestemand.

På grunduddannelsen er undervisningen meget case baseret, hvor de politistuderende – blandt en lang række andre elementer – skal vise færdigheder i konfliktløsning i mange forskellige typer konflikter, ligesom de skal vise, at de besidder redskaber til at vurdere og vælge de konflikthåndteringsværktøjer, som skaber den bedste løsning. Herudover gives de politistuderende en teoretisk forståelse af, hvad det konventionelle og det alternative konfliktparadigme giver af handlemuligheder, og i hvilke situationer paradigmerne har deres styrke – alt dette med henblik på at undgå at optræde i konfliktsituationer og benytte fysisk magt.

Som led i grunduddannelsen lægges der også vægt på, at de politistuderende får kendskab til uddannelsens struktur og grundlæggende discipliner, herunder i forhold til grænsen mellem politifolks arbejdsliv og privatliv på de sociale medier samt balancen i forhold til ”internetetikken”.

På grunduddannelsen undervises endvidere i politijura, hvor de politistuderende får kendskab til strafferetlige samt civil- og offentligretlige emner, herunder også straffelovens § 119 og § 121, sondringer mellem ordensbekendtgørelsen og straffelovens voldsparagraffer samt lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Hensigten er, at de politistuderende får en forståelse for de grundlæggende retsregler, så der kan foretages korrekt sagsbehandling, herunder selvstændig vejledning af borgere om de mest centrale retsreglers betydning for sager, som politiet behandler. I den forbindelse arbejder de politistuderende også med cases, hvor de skal gøre brug af reglerne i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

På efter- og videreuddannelsesområdet eksisterer der i dag en række konkrete uddannelser, der specifikt er rettet mod politiets og anklagemyndighedens medarbejdere og deres interaktion med borgerne, herunder konflikthåndtering og dialogbaseret uddannelse for eventbetjente.

Herudover kan nævnes servicecenteruddannelsen, som ligeledes indeholder elementer, der vedrører konflikthåndtering, og som er rettet mod særligt de medarbejdere, der via servicecentre har direkte borgerkontakt.

Herudover indgår emnet om chikane, trusler og vold mod politiets ansatte til drøftelse på særligt de polititaktiske uddannelser, men dog ikke i et sådant omfang, at emnet er indarbejdet i den enkelte uddannelsesplan.

4.2. Centrale indsatser – arbejdsmiljøområdet

Kundgørelse I nr. 42 om psykologbistand til ansatte i politiet og anklagemyndigheden indeholder en nærmere beskrivelse af de væsentligste støttetiltag, der kan tilbydes medarbejdere for at begrænse og forebygge skadelige virkninger af forskellige arbejdsmiljøbelastninger.

Konkret findes der to forskellige former for psykologisk støtte – dels støttekoncept i forbindelse med opfølgning på arbejdsrelaterede voldsomme hændelser, dels individuel psykologisk støtte med baggrund i arbejdsrelaterede forhold.

Støttekonceptet ved arbejdsrelaterede voldsomme hændelser er forebyggende tiltag, hvor alle der har været udsat for en hændelse modtager støtte fra arbejdspladsen og deltager i en psykologisk debriefing ledet af en psykolog. Baggrunden for at modtage denne støtte er, at medarbejderen har været ude for en voldsom hændelse og altså ikke en vurdering af et behov for psykologhjælp til den enkelte medarbejder.

Den ansvarlige leder har således defineret en hændelse som potentielt psykisk skadevoldende for de involverede medarbejdere og har derfor iværksat støtte efter de gældende retningslinjer. Den psykologiske støtte vil som hovedregel foregå i en gruppe sammen med de kolleger, man har oplevet hændelsen med og vil derfor være et kollektivt støttetiltag.

Støttetiltaget omhandler primært tre forhold:

- Der skal ydes omsorg på arbejdspladsen umiddelbart efter hændelsen.
- Der skal afholdes psykologisk debriefing.
- Ved behov skal der foretages opfølgende tiltag ved psykolog.

Individuelle psykologsamtaler gives til medarbejdere, der med baggrund i arbejdsrelaterede forhold har fået problemer, og hvor formålet med samtalerne er at hjælpe medarbejderen. Ved disse samtaler er der således tale om et af nærmeste leder defineret behov for individuel støtte.

Baggrunden for iværksættelse af individuelle psykologiske støttesamtaler er altså behovsbestemt ud fra en vurdering af den enkelte medarbejders tilstand og aktuelle situation. Iværksættelse af støtte ved voldsomme hændelser sker til forskel herfra primært med baggrund i hændelsen. Denne støtte er primært af forebyggende karakter, hvilket giver en anden tilgang til den psykologiske støtte.

Medarbejderen kan som udgangspunkt kun få psykologhjælp i tilfælde, hvor baggrunden for behovet for støtte er arbejdsbetinget. Man er som leder forpligtet til at visitere til psykolog i sager, hvor medarbejderen har behov for psykologhjælp.

Henvisningsbaggrunden kan overordnet set dreje sig om følgende forhold:

- Opfølgning på afholdt støttetiltag efter voldsomme hændelser.
- Forebyggende stresssamtaler.
- Belastninger med baggrund i omstillinger.
- Udstationering i international tjeneste.
- Andre arbejdsrelaterede belastninger.

Særligt i forhold til sidstnævnte kan der visiteres, hvis forholdene er af overvejende arbejdsrelateret karakter eller en kombination af private og arbejdsrelaterede forhold. Hvis baggrunden for ønske om psykologbistand skyldes overvejende private forhold, er dette ikke omfattet af kundgørelsen om psykologisk bistand.

Omend det ikke er direkte beskrevet i kundgørelsen, er der præcedens for, at pårørende er omfattet af Psykologtjenestens støttetiltag, hvis de er direkte berørt af de arbejdsmiljømæssige belastninger, herunder chikaner/trusler – således som det også gør sig gældende i forbindelse med internationale udstationeringer.

Ud over ovennævnte kan endvidere henvises til eksisterende Kollegastøtteordning, som har til formål at sikre kollegial støtte og vejledning til medarbejdere i forbindelse med belastende situationer i arbejdslivet. Støtten kan være af almen menneskelig karakter, men kan også bestå i konkrete råd og henvisninger til, hvor der kan søges yderligere hjælp.

4.3. Lokale indsatser i politikredsene

4.3.1. Østjyllands Politi

Østjyllands Politi har i forbindelse med indberetningen til den nationale kortlægning blandt andet oplyst følgende om indsatsen på området:

Østjyllands Politi konstaterede i 2012, at chikane mod polititjenestemænd i fritiden var et stigende problem. På baggrund heraf blev der i politikredsen sat fokus på problemet, herunder iværksat procedurer for håndteringen af de konkrete sager samt iværksat tiltag med henblik på nedbringelse af antallet af sager vedrørende chikane, trusler og vold mod polititjenestemænd.

Således blev der i november 2012 udsendt en meddelelse fra chefpolitiinspektøren, hvori opmærksomheden blev henledt på, at der skal følges op på de omhandlede sager i form af registrering og optagelse af rapport. Der blev herefter udarbejdet et actioncard ”vejledning i håndtering af sager, hvor politiansatte ved Østjyllands Politi chikaneres i fritiden”, som den 30. november 2012 blev lagt på POLNET.

Vejledningen anviser retningslinjer for, hvordan den ansatte skal forholde sig under hændelserne samt retningslinjer for registreringen af den strafferetlige behandling af sagen.

Med henblik på at sikre, at sagerne får en grundig og effektiv sagsbehandling er endvidere udpeget en medarbejder i voldssektionen, som skal fungere som tovholder/sagsbehandler på netop denne type sager, ligesom en senioranklager er udpeget som ansvarlig for sagernes visitation. Lederen af beredskabet, den udpegede sagsbehandler og senioranklageren mødes kort, hver gang der oprettes en sag, med henblik på at aftale sagsforløbet.

Østjyllands Politi, herunder særligt lokalpolitiet Aarhus V, har endvidere fokus på at hindre eskalering af chikanerier fra bestemte personer og grupper af personer. Ved mindre alvorlige overtrædelser og små-forseelser, såsom ulovlige tiltaleformer, små-stenkast mm. bliver der fokuseret intensivt på den/de pågældende i form af eksempelvis en samtale mellem den/de pågældende og chefen for lokalpoliti Aarhus V, hvor den pågældende bliver oplyst om konsekvenserne ved at fortsætte sin adfærd.

Endelig har flere afdelingsledere informeret om problemstillingen i forbindelse med afdelingsmøder og temadage, den udpegede senioranklager har orienteret beredskabet på det årlige stormøde, ligesom problemstillingen har været drøftet på det årlige arbejdsmiljømøde.

4.3.2. Øvrige politikredse

I forbindelse med indberetningerne til den nationale kortlægning er flere politikredse fremkommet med oplysninger om håndteringen af sager/hændelser i kredse.

Således har flere politikredse udarbejdet lokale retningslinjer for sagsbehandlingen/håndteringen af sager om overtrædelse af straffelovens § 119 og § 121. På samme måde har enkelte politikredse udarbejdet en række øvrige retningslinjer/actioncards, der indeholder vejledning om eksempelvis:

- sagsbehandlingen ved chikanerier i fritiden.
- procedurer for psykologisk debriefing.
- sagsbehandlingen ved alvorlige konflikter med udspring i rocker- og bandemiljøer.
- fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

Herudover har politikredsene i forbindelse med indberetningerne oplyst om en række yderligere forskellige indsatser på området – som varierer en del fra kreds til kreds – herunder om:

- at politiforeningen underrettes i alle § 119 sager og indkaldes som bisidder for den forurettede polititjenestemand, såfremt vagtchefen skønner det nødvendigt/hensigtsmæssigt.
- at der arbejdes med området i såvel HAMU som SU regi, ligesom emnet løbende bliver drøftet med de faglige organisationer.
- at der på daglige driftsmøder er fokus på, om ansatte har været udsat for hændelser, der kræver psykologisk støtte eller lign.
- gennemførelse af uddannelse i konflikthåndtering, myndighedsudøvelse over for psykisk syge, dialogbaseret metode (eventbetjente).
- anvendelse af ”Stille lytning”, som er en mekanisme i radiosystemet, hvor vagtcentralen kan aflytte og optage samtaler, der finder sted i nærheden af radioen.
- brug af øget patruljering/mandskab i områder, der er kendt for, at medarbejderne trues og/eller lægges hindringer i vejen for udførelsen af arbejdet.

Herudover anfører en række politikredse, at der generelt er et stort ledelsesmæssigt fokus på sager/hændelser om chikane, trusler og vold mod ansatte, herunder i forhold til at opfordre til at anmelde sager eller gøre opmærksom på hændelser med henblik på registrering af disse samt iværksættelse af det fornødne i forhold til den berørte medarbejder.

5. Forslag til fremadrettede fokusområder

På baggrund af primært resultaterne af den nationale kortlægning og øvrigt beskrevne erfaringer på området, drøftelser i arbejdsgruppen samt det beskrevne regelgrundlag på området er det arbejdsgruppens opfattelse, at der allerede i dag er høj grad af fokus på at håndtere og modvirke chikane, trusler og vold mod ansatte i politi og anklagemyndighed, ligesom der er stor fokus på at kunne begrænse eventuelle følgevirkninger af realiserede chikanerier, trusler og voldshandlinger, herunder gennem politiets psykologtjeneste, formaliserede debriefinger, kollegastøtte mv. Forebyggelse af vold og trusler mod politiet samt konflikthåndtering indgår også som en stor del af politiets uddannelse.

Herudover er det arbejdsgruppens vurdering, at de eksisterende regler i bl.a. straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 sammen med reglerne om tilhold mv. giver mulighed for såvel effektiv forebyggelse som strafforfølgning af vold, trusler og chikane mv. mod ansatte i politi og anklagemyndighed, uanset om forholdet begås mod den pågældende under dennes udførelse af tjenesten eller i fritiden i anledning af tjenesten. Der er således ikke umiddelbart identificeret behov for nye lovgivningsinitiativer på området.

Arbejdsgruppen har imidlertid identificeret en række væsentlige områder, hvor der kan være behov for at arbejde mere målrettet og systematisk med identificering, håndtering og forebyggelse på området, herunder med henblik på at understøtte, at der sker fornøden registrering af relevante hændelser/sager – såvel i det strafferetlige system som arbejdsmiljømæssigt – samt at konkrete hændelser/sager, uanset om de sker i tjenesten eller i fritiden eller mod pårørende, håndteres korrekt og effektivt og med mest mulig ledelsesmæssig bevågenhed.

Nedenfor er beskrevet forslag til mere konkrete initiativer og anbefalinger inden for fem nærmere definerede fokusområder.

5.1. Fokusområde 1 – Registreringspraksis

Politikredsens indberetninger af sager/hændelser om chikane, trusler og vold mod politiets ansatte har identificeret et behov for øget fokus på registreringspraksis med henblik på, at der sikres størst mulig ensartethed i registreringen af sager, herunder særligt i relation til straffelovens § 119 og § 121.

Det er således arbejdsgruppens umiddelbare opfattelse, at der er behov for en revidering af de nuværende i alt ni gerningskoder i journalplanen vedrørende straffelovens § 119 og 121, således at der sikres den fornødne gennemsigtighed i anvendelsen af koderne, herunder vurderes om der er behov for gerningskoder, der specifikt vedrører sager i fritiden. I den forbindelse foreslås endvidere udarbejdet en kortfattet vejledning i brugen af de enkelte koder.

På samme måde bør det afklares, om særlige hændelseskoder vedrørende chikane, trusler og vold kan gavne den indledningsvise efterforskningsmæssige indsats, og herved medvirke til at forbedre identificeringen af sagstyperne. Der vil i den forbindelse også blive arbejdet med muligheden for at registrere og monitorere denne

slags sager mere detaljeret med det nye efterforskningsværktøj i POLSAS "søgenøgler".

Side 30

5.2. Fokusområde 2 – Strafforfølgning samt indsats vedr. chikane og trusler på internettet

5.2.1. Strafforfølgning

I politikredsenes indberetninger i forbindelse med kortlægningen af chikane, trusler og vold mod kredsenes ansatte peges blandt andet på behovet for retningslinjer for håndteringen af chikane og trusler på internettet, herunder på de sociale medier.

Indberetningerne og drøftelserne i arbejdsgruppen indikerer endvidere, at der kan være behov for at adressere visse spørgsmål i relation til den strafferetlige behandling af sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121.

Endelig er der efter arbejdsgruppens opfattelse behov for at sikre, at man i politi og anklagemyndighed er opmærksom på mulighederne for at anvende de eksisterende regler om tilhold og opholdsforbud, også når der er tale om chikane af ansatte og deres pårørende, herunder chikane på internettet.

Arbejdsgruppen foreslår på den baggrund, at der fra centralt hold udarbejdes vejledning/retningslinjer med henblik på at understøtte anvendelse af reglerne om tilhold og opholdsforbud ved chikane af ansatte i politi og anklagemyndighed og deres pårørende, herunder i forbindelse med chikane på internettet.

Herudover foreslår arbejdsgruppen, at der fra centralt hold udarbejdes retningslinjer for håndteringen af sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121. Retningslinjerne bør efter arbejdsgruppens opfattelse blandt andet adressere håndteringen af de habilitetsspørgsmål, der kan opstå i forbindelse med behandlingen af sager, hvor de forurettede er politiuddannede, samt vejledningen af de forurettede i disse sager.

Da der ikke i dag er retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i disse sager, foreslår arbejdsgruppen endelig, at der ligeledes fra centralt hold udarbejdes nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om overtrædelse af § 119, stk. 1, og § 121.

5.2.2. Indsats vedr. chikane og trusler på internettet

I forlængelse af arbejdsgruppens drøftelser af chikane og trusler på særligt de sociale medier har arbejdsgruppen berørt spørgsmålet om mulighederne for at få slettet krænkende tekst/udtalelser eller få lukket en krænkende profil/hjemmeside. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at disse spørgsmål bør indgå i politiets arbejde med mere bredt at vejlede borgere om forebyggelse og håndtering af lovovertrædelser på internettet, herunder chikane mv. på de sociale medier.

5.3. Fokusområde 3 – Uddannelsesindsatsen

Som det fremgår af afsnit 4 vedrørende den eksisterende indsats på området er der på politiets grunduddannelse i politivirksomhed ganske omfattende fokus på dette område – både i relation til fagligheden (konfliktløsning, magtanvendelse, akut stresshåndtering, politijura mv.) men også i forhold til adfærd og etik i forbindelse med arbejdets udførelse.

Det er således arbejdsgruppens opfattelse, at der ikke isoleret set er behov for forslag til væsentlige tiltag på grunduddannelsen – udover, at der i lyset af reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning bør fokuseres mere på de konkrete muligheder dette regelsæt giver – også for ansatte i politi og anklagemyndighed samt deres pårørende og uanset, om det er i tjenesten eller i fritiden – på sociale medier eller lignende.

I forhold til efter- og videreuddannelsen er det arbejdsgruppens anbefaling, at der også her er øget fokus på gældende lovgivning på området, og at det indarbejdes mere bredt i uddannelsesporteføljen – eksempelvis i uddannelser med efterforskningsmæssigt indhold, men også i uddannelser om konflikthåndtering, dialogbase- ret uddannelse for eventbetjente mv.

Det er arbejdsgruppens helt generelle opfattelse, at der er behov for mere bredt at italesætte, at chikane, trusler og vold mod ansatte ikke accepteres, herunder tilskynde til åbenhed om emnet – også i forhold til at gøre brug af psykologiske støttemuligheder, jf. Fokusområde 5. Denne italesættelse bør også løbende bringes med ind i grunduddannelsen og i forbindelse med efter- og videreuddannelser.

5.4. Fokusområde 4 – Arbejdsmiljømæssige tiltag

På baggrund af regelsættet på området er det arbejdsgruppens opfattelse, at der på arbejdsmiljøområdet fremadrettet – og i overensstemmelse med politiets arbejdsmiljøpolitik – bør arbejdes mere målrettet og systematisk i forhold til identificering, håndtering og forebyggelse af hændelser om chikane, trusler og vold mod ansatte i politi og anklagemyndighed – i denne sammenhæng særligt med fokus på arbejdsgivervinklen og indsatser afledt heraf.

Det er arbejdsgruppens anbefaling, at det videre arbejde bør omfatte hændelser, der finder sted såvel i forbindelse med arbejdets udførelse (i tjenesten) som uden for arbejdets udførelse (i fritiden) – uagtet, at man som arbejdsgiver ikke er forpligtet i forhold til voldsepisoder mv., der finder sted uden for arbejdets udførelse. Arbejdet bør ligeledes have fokus på hændelser, der rammer pårørende, herunder muligheden for psykologisk bistand, hvis hændelsen er relateret til politiarbejdet mv.

Det foreslås, at der – som led i arbejdet med at skabe synlighed, ensartethed og kontinuitet i arbejdet med at forebygge chikane, trusler og vold mod ansatte – udarbejdes en overordnet "voldspolitik" for ansatte i politi og anklagemyndighed¹⁶. Politikken kunne eksempelvis indeholde definition af vold, målsætning og handleplaner for arbejdet med at forebygge vold, beskrivelse af, hvordan man skal følge op på voldsepisoder, og beskrivelse af ledelsens og medarbejdernes ansvarsområder. Politikken kunne samtidig anvendes til at italesætte mere kulturelle og etiske forhold, jf. i øvrigt fokusområde 5.

Som led i en "voldspolitik" bør der endvidere – fra centralt hold – udarbejdes mere specifikke retningslinjer for registreringen og håndteringen af hændelser om chikane, trusler og vold. De centrale retningslinjer bør således indeholde ensartede retningslinjer for så vidt angår proceduren for selve registreringen af hændelser samt minimumskrav og forventninger i forhold til håndtering og forebyggelse, herunder eksempelvis i forhold til en styrket opmærksomhed på og aktiv brug af psykologiske støttetiltag, øget inddragelse af arbejdsmiljøorganisationen, kollegastøtteordningen mv.

I arbejdet med centrale retningslinjer bør ligeledes inddrages relevante overvejelser i forhold til håndteringen af arbejdsskadesager.

Det er arbejdsgruppens anbefaling, at det bør være pligtigt for politikredsene og Rigspolitiets områder at overveje, om der i lyset af de centrale retningslinjer ses at være behov for udarbejdelse af yderligere lokale retningslinjer på området.

Endelig bør der til brug for arbejdsmiljøorganisationens videre arbejde på området udarbejdes processer for den fremtidige forankring. Dels i forhold til hvordan og i hvilket omfang hændelser skal registreres, men også i forhold til monitoring af området – herunder afklaring af anvendelsen af APV i den forbindelse – samt de forpligtelser, som arbejdsmiljøorganisationen har inden for eksempelvis kontrol, oplæring og instruktion.

5.5. Fokusområde 5 – Tiltag i forhold til italesættelse

Der har som led i arbejdsgruppens drøftelser – og i lyset af de forskellige kortlægningserfaringer – været fokus på væsentligheden af den generelle italesættelse af dette problemområde.

Det er således arbejdsgruppens helt overordnede opfattelse, at der ved øget åbenhed, formaliserede retningslinjer og tilkendegivelser samt generelt ledelsesmæssigt fokus på området (jf. fokusområde 1-4) kan nedbrydes barriere i forhold til emner som tålegrænser, berørthed, modtagelse af støttetiltag mv.

¹⁶ Der henvises til fodnote 1 om omfattede personalegrupper.

Særligt i forhold til det ledelsesmæssige fokus bør der ud over selve italesættelsen også fortsat arbejdes konkret og målrettet i både den overordnede og den daglige direkte ledelse i forhold til tilrettelæggelsen af arbejdet, herunder eksempelvis i forhold til:

- at medarbejderne er bedst muligt forberedt til den opgave, de skal udføre/hændelse, de skal ud til.
- at der hvis muligt ikke altid bruges de samme anklagere/polititjenestemænd m.fl. i sager/områder, der erfaringsmæssigt kan føre til chikane mv.
- vedvarende stærkt fokus på ”den gode grundtone” – også i tilspidsede situationer.
- træning i høj stress situationer og evnen til at ”falde ned”.

I tilfælde af konkrete hændelser med chikane, trusler og/eller vold er det desuden af afgørende vigtighed, at der ledelsesmæssigt er fokus på at indlede samtale herom, herunder med fokus på berørthed og med anvisning af – samt åbenhed i forhold til at gøre brug af – relevante psykologiske støttemuligheder. Det er samtidig væsentligt, at ledelsen har vedvarende opmærksomhed på effekter af hændelserne hos den enkelte medarbejder og åbenheden i relation hertil.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der via det øgede organisatoriske og ledelsesmæssige fokus vil kunne skabes øget åbenhed hos medarbejderne i forhold til at rapportere om hændelser – uanset om disse er sket i arbejdstiden eller i fritiden – også i forhold til egen og andres berørthed.

Medarbejdernes egen etik, adfærd og fremtoning – og dennes betydning i relation til hændelser om chikane, trusler og vold – har også været genstand for drøftelser i arbejdsgruppen. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der allerede i dag gøres en stor indsats i forhold til italesættelsen og forståelsen heraf – både uddannelsesmæssigt, men også organisatorisk og ledelsesmæssigt. Indsatsen ses blandt andet afspejlet i politiets Etikfolder, som blev publiceret i april 2013. Etikfolderen beskriver i overskuelig form de etiske retningslinjer, der gælder i politiet – eksempelvis i forhold til fremtoning, uniformering, brug af politiskiltet, sprogbrug samt brug af sociale medier. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at dette fortsat bør være et væsentligt fokusområde.

Det er samlet set arbejdsgruppens anbefaling, at der også fremadrettet bør arbejdes målrettet og systematisk i forhold til italesættelsen af området. Arbejdet med dette fokusområde er søgt afspejlet i forslag til konkrete initiativer og anbefalinger i fokusområde 1-4. Der opstilles derfor ikke forslag til yderligere særskilte initiativer i nærværende afsnit.

